

но таких ризиків; зосередження уваги на ефективному управлінні кризовими явищами, санаційні та ліквідаційні заходи, спрямовані як на зниження імовірності дефолту банку, так і його впливу. Маючи на меті наголосити на цих проблемах, які набувають актуальності, Комітет належним чином включив їх в Основні принципи та додав спеціальні посилення під кожним відповідним принципом.

«Базель І» - це перша угода Базельського комітету з банківського нагляду щодо вимог до власного капіталу банків. Було розроблено в 1988 році як реакція з боку банківського співтовариства і наглядових органів на випадки великих втрат і банкрутств фінансових посередників, що спостерігалися в 1970–1980-х роках. Ключова ідея «Базеля І» – обмеження кредитного ризику і можливих втрат банків шляхом побудови системи контролю регулятора за достатністю капіталу банків.

Базові постулати цього акта полягають у наступному:

– фінансова стійкість банку визначається достатністю його капіталу для покриття кредитного ризику;

– визначення розміру кредитного ризику досягається множенням (зважуванням) суми активу на вагові коефіцієнти ризику;

– загальна величина капіталу, яка перевіряється на предмет достатності, складається з двох рівнів: рівень 1 – це акціонерний капітал і оголошені резерви; рівень 2 – це додатковий капітал, до якого відносять капітал низької якості, приховані резерви, доступні для банку відповідно до законодавства країни і т. д.

Незважаючи на новації, запроваджені «Базелем І» у сфері банківського нагляду, документ містить низку недоліків: ігнорує інші види банківських ризиків, приділяючи увагу лише регулювання кредитного ризику; містить спрощену градацію кредитного ризику, що не враховує різноманітність можливих реальних ситуацій. Як довела практика, виконання вимоги щодо мінімально допустимому розміру капіталу не може забезпечити надійність роботи банку і всієї банківської системи.

У зв'язку з цим в 2004 році було випущено оновлену угоду – «Базель ІІ». Цей документ містить вимоги щодо мінімального розміру власного капіталу, перевірки з боку органів банківського нагляду, прозорості банківської фінансової звітності та ринкової дисципліни.

«Базель ІІІ» – ця угода була затверджена протягом 2010–2011 р.р, а поступовий перехід до вказаних оновлених правил повинен відбуватися до кінця 2019 року. Документ містить рекомендації щодо поступового збільшення власного капіталу банків, нормативів ліквідності з метою оцінки стабільності банків (показник короткострокової ліквідності і показник чистого стабільного фондування, які визначено зовнішніми індикаторами стійкості банків у випадку виникнення кризових проблем з ліквідністю).

Таким чином, Базельські стандарти в умовах формування єдиної правової бази забезпечують банківські установи світу ефективним інструментарієм, зумовлюючи удосконалення національних банківських систем. Разом із тим, важливо наголосити на тому, що для Української держави сьогодні є вкрай необхідними рішучі кроки щодо набуття членства у Банку Міжнародних Розрахунків, і передусім, створення відповідного правового механізму.

ДО ПРОБЛЕМ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СФЕРИ

Іванова Ксенія Юріївна,

к. ю. н., доцент кафедри цивільного права № 2

НЮУ імені Ярослава Мудрого,

старший науковий співробітник НДІ ПЗІР НАПрНУ

У роботі проаналізовано загальні проблеми правового регулювання інноваційної сфери. Досліджено сучасну нормативну базу з огляду правового регулювання даної тематики, розглянуто зарубіжний досвід та тенденції розвитку інноваційної сфери.

Ключові слова: інноваційна сфера, інноваційна діяльність.

Доволі складний період деіндустріалізації, який переживає економіка України в сучасних умовах, зайвий раз доводить необхідність побудови її структури на принципово інших засадах. На сьогодні навряд чи можна заперечувати той факт, що продукція українських

підприємств має доволі низьку технологічність: вищі технологічні уклади (5-й і 6-й) у випуску продукції займають нині близько 4 %, причому 6-й технологічний уклад, що визначає перспективи розвитку країн у майбутньому, в Україні тільки започатковується (менше 0,1 %). Близько 58% продукції національного виробника припадає на найнижчий, 3-й технологічний уклад (підприємства галузей промисловості будівельних матеріалів, чорної металургії, суднобудування, оброблення металу, легкої, деревообробної, целюлозно-паперової промисловості), і 38 % — на 4-й [2, с. 14]. Згідно з даними, представленими у проекті Стратегії інноваційного розвитку України на період до 2030 року, у 2016 році частка високо- та середньо-високотехнологічного секторів у виробництві промислової продукції складала відповідно 2,9 % та 10,9 % (для порівняння: в Швейцарії відповідно 14,6 % та 21,3 %, Ізраїлі – 38 % та 12,6 %, Південній Кореї – 21 % та 33,4 %, Німеччині 3,7 % та 28 %, Чехії – 4,2 % та 42 %) [4].

Враховуючи це, лише інноваційна модель розвитку дозволить країні інтегруватися в світову економічну систему та сформувати власне інноваційне суспільство, яке на постійній основі шукає, розробляє, впроваджує інновації і за рахунок цього увесь час рухається вперед [Див: 1, с.15]. Все це вимагає створення необхідних умов та стимулів для активного руху країни у заданому напрямку.

Слід визнати, що за існуючих умов ключова роль відведена саме державі, тому остання не може обмежуватися функцією «нічного сторожа» і покладатися виключно на саморегулювальні механізми ринку, адже, як доводить досвід розвинутих країн, а саме США, Японії, Китаю, для структурних зрушень в економіці необхідне перетворення держави в активного гравця економічного процесу – активного суб'єкта, який на планових засадах провадить послідовну та зважену політику в інноваційній сфері. Таким чином, перш за все, мають бути встановлені чіткі орієнтири, які визначатимуть вектор руху країни, що стане основою для розробки плану подальших заходів. Документом, який охоплює ці питання, на сьогодні є Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020» [6]. Так, зазначена Стратегія декларує, що країна має стати державою з сильною економікою та з передовими інноваціями. Реалізація цього напряму розвитку знаходить своє

продовження, зокрема у Стратегії розвитку високотехнологічних індустрій для України до 2025 року¹ [5], що має на меті створення умов для розвитку високих технологій та інновацій, зменшення рівня технологічного відставання від розвинених країн та трансформування сировинної спрямованості української економіки на користь інноваційної. Цей документ визначає дії не тільки органів влади, а й інноваційний розвиток регіонів і галузей вітчизняної економіки. Аналогічні напрями має і проект Стратегії інноваційного розвитку України на період до 2030 року. Таким чином, саме планування виступає тим засобом, за допомогою якого можливий перехід до інноваційної економіки.

Разом із тим одне лише затвердження стратегії та програм розвитку, безумовно, є недостатнім, оскільки вони напряму не регулюють відносини в інноваційній сфері. Логічним їх продовженням є розробка дієвих механізмів і закріплення їх у нормах права. Однак на сьогодні стан правового регулювання зазначених відносин на різних етапах інноваційного процесу не можна вважати задовільним. Так, наприклад, правове регулювання відносин, пов'язаних із трансфером технологій, незважаючи на дію спеціального Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» [3] (далі – Закон), все ще потребує уваги. Зокрема, з одного боку, законодавець закріпив майнові права на технологію та/або її складові, що створені у процесі виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, які фінансуються за рахунок бюджетних коштів, за установами, організаціями та підприємствами-виконавцями цих робіт (ч. 1 ст. 11), але з іншого, залишив поза увагою передачу таких технологій для використання на території іноземних держав (ч. 6 ст. 11), зазначивши тільки, що вони можуть передаватися у порядку, визначеному цим Законом. Таким чином, міжнародна передача технологій має відбуватися у регламентованому цим Законом порядку. Між тим слід констатувати, що вказаний порядок лише передбачає проведення таких, наприклад, заходів як державна експертиза та погодження трансферу технологій, але їх змістовне наповнення в Законі надано лише в загальному вигляді, а процедурні та інші

¹ На сьогодні відсутнє розпорядження Кабінету Міністрів України про схвалення цієї Стратегії, хоча вона була схвалена Урядовим комітетом.

питання, мають вирішуватися у відповідних постановах Кабінету Міністрів України, які до сьогодні так і не прийняті. Крім того, вимагають свого вирішення й інші питання трансферу технологій, зокрема щодо суб'єктного складу договору про проведення державної експертизи та особливих вимог до нього; щодо участі в державній експертизі уповноваженого органу з питань реалізації державної політики у сфері трансферу технологій; щодо строку погодження імпорту технології (такий строк встановлений лише відносно експорту технологій) та інші.

Виправлення такого становища і прийняття відповідних нормативно-правових актів, на наш погляд, сприятиме поживленню технологічного обороту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Клімова Г. П. Інноваційне суспільство – новий історичний етап цивілізаційного розвитку. *Концептуальні засади становлення інноваційного суспільства в Україні*: монографія / за ред. Ю. Є. Атаманової, Г. П. Клімової. Харків. Право, 2015. С. 8–40.
2. Куцик П., Ковтун О., Башнянин Г., Шевчук В. Інтеграція економіки України в глобальне господарство: проблеми та перспективи. *Економіст*. 2017. № 2. С. 11–17.
3. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій: Закон України від 14.09.2006 р. № 143-V. *Відомості Верховної Ради України*, 2006. № 45. ст. 434.
4. Проект Стратегії інноваційного розвитку України на період до 2030 року. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorennya/2018/10/22/innovatsiyogo-rozvitku-ukraini.pdf>.
5. Стратегія розвитку високотехнологічних індустрій для України до 2025 року (неофіційний текст від 04.07.2016р.). URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/NT2490.html.
6. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.

СИСТЕМА АДМІНІСТРАТИВНИХ СУДІВ В УКРАЇНІ ЯК РЕЗУЛЬТАТ РЕФОРМИ СУДОУСТРОЮ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ

Кечеджі Олена Борисівна,
*студентка 5 курсу, групи 10-18м-03,
Фінансово-правового факультету
НЮУ імені Ярослава Мудрого*

**Науковий керівник:
Солнцева Христина Володимирівна**
*к. ю. н., доц., доцент кафедри адміністративного права
та адміністративної діяльності
НЮУ імені Ярослава Мудрого*

У роботі досліджено питання системи адміністративних судів в Україні через призму реформи судоустрою, у тому числі проаналізовано наявні проблеми та результати її впровадження.

Ключові слова: адміністративний суд, реформа судоустрою, система адміністративних судів.

У результаті прийняття Закону України про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя), внесення відповідних змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів», а також внесення змін (а фактично прийняття нових) процесуальних кодексів, система судоустрою України зазнала доволі-таки суттєвих змін. Позначилися вони і у сфері побудови судів адміністративної юрисдикції. У зв'язку з чим актуальним є дослідження питання структури сучасної інституційної основи відправлення правосуддя у сфері публічно-правових відносин та, зрештою, формування уявлення щодо існуючої правової бази функціонування відповідних судів.

Відповідно до статті 125 Конституції України та статті 17 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», які визначають систему судоустрою, судоустрій будується за принципами територіальності, спеціалізації та інстанційності. Відповідно, відзначається, що найвищим судом у системі судоустрою є Верховний Суд, а систему